

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2005-2006

19 AVRIL 2006

Projet de loi modifiant les articles 161, alinéa 2, 164, alinéa 2, et 182, alinéa 8, du Code judiciaire, la loi du 16 juillet 1970 déterminant le cadre du personnel des tribunaux de police et la loi du 2 juillet 1975 déterminant le cadre du personnel des tribunaux de première instance

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
M. MAHOUX

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2005-2006

19 APRIL 2006

Wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 161, tweede lid, 164, tweede lid, en 182, achtste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, van de wet van 16 juli 1970 tot vaststelling van de personeelsformatie van de politierechtbanken en van de wet van 2 juli 1975 tot vaststelling van de personeelsformatie van de rechtbanken van eerste aanleg

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **MAHOUX**

Composition de la commission / Samenstelling van de commissie :

Président / Voorzitter : Hugo Vandenberghe.**Membres / Leden :**

SP.A-SPIRIT	Jacinta De Roeck, Flor Koninckx, Fauzaya Talhaoui.
VLD	Jeannine Leduc, Stefaan Noreilde, Luc Willems.
PS	Jean-François Istasse, Marie-José Laloy, Philippe Mahoux.
MR	Jean-Marie Cheffert, Christine Defraigne, Nathalie de T' Serclaes.
CD&V	Mia De Schamphelaere, Hugo Vandenberghe.
Vlaams Belang	Jurgen Ceder, Anke Van dermeersch.
CDH	Clotilde Nyssens.

Suppléants / Plaatsvervangers :

Staf Nimmegeers, Fatma Pehlivan, Ludwig Vandenhove, Myriam Vanlerberghe.
Pierre Chevalier, Nele Lijnen, Annemie Van de Casteele, Patrik Vankrunkelsven.
Sfia Bouarfa, Jean Cornil, Joëlle Kapompolé, Philippe Moureaux.
Jihane Annane, Berni Collas, Marie-Hélène Crombé-Berton, Alain Destexhe.
Sabine de Bethune, Jan Steverlyncx, Erika Thijs.
Yves Buysse, Joris Van Hauthem, Karim Van Overmeire.
Christian Brocorme, Francis Delpérée.

*Voir :***Documents du Sénat :****3-1643 - 2005/2006 :**

N° 1 : Projet transmis par la Chambre des représentants.

*Zie :***Stukken van de Senaat :****3-1643 - 2005/2006 :**

Nr. 1 : Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

I. INTRODUCTION

Le présent projet de loi, qui relève de la procédure bicamérale obligatoire, est issu d'un projet de loi que le gouvernement a déposé initialement à la Chambre des représentants (doc. Chambre, n° 51-2209/1).

Il a été adopté par la Chambre des représentants le 30 mars 2006, par 95 voix contre 14 et 17 abstentions.

Il a été transmis au Sénat le 31 mars 2006.

La commission a examiné le projet de loi au cours de sa réunion du 19 avril 2006.

II. EXPOSÉ INTRODUCTIF DE LA MINISTRE DE LA JUSTICE

Le projet de loi à l'examen a pour objectif principal de fixer le cadre des greffiers-chefs de service des tribunaux de police et de modifier celui des greffiers-chefs de service des tribunaux de première instance.

L'article 158 du Code judiciaire, tel que modifié par la loi du 17 février 1997, prévoit en effet la possibilité de désigner des greffiers-chefs de service au sein des tribunaux de police. Le cadre déterminé par la loi du 16 juillet 1970 n'a néanmoins jamais été adapté en ce sens.

Force est cependant de constater que quelques tribunaux de police comptent actuellement bien plus de membres de personnel que certains tribunaux de commerce, du travail ou même de première instance. Deux tribunaux comptent ainsi, en fonction de l'extension récente du cadre administratif, plus de 30 membres (Anvers et Bruxelles) et trois plus de 20 membres (Gand, Liège et Charleroi).

Il est dès lors proposé d'octroyer un greffier-chef de service à partir de 20 unités, ce qui entraîne la création d'un emploi dans les cinq tribunaux précités.

En ce qui concerne les tribunaux de première instance, le nombre de greffiers-chefs de service est attribué sur la base de la clé de répartition suivante : 1 si la juridiction compte plus de 10 membres du personnel (en ce compris le personnel administratif), 2 si elle compte plus de 30 membres et 3 si elle en compte plus de 50.

Lors de la dernière révision du cadre des greffiers intervenue en 1998, il n'avait pu être tenu compte que du cadre administratif existant à cette époque. Le volet administratif du plan pluriannuel 1998-2000 n'a pu en

I. INLEIDING

Dit verplicht bicameraal wetsontwerp werd in de Kamer van volksvertegenwoordigers oorspronkelijk ingediend als een wetsontwerp van de regering (stuk Kamer, nr. 51-2209/1).

Het werd op 30 maart 2006 aangenomen door de Kamer van volksvertegenwoordigers, met 95 tegen 14 stemmen bij 17 onthoudingen.

Het werd op 31 maart 2006 overgezonden aan de Senaat.

De commissie heeft dit wetsontwerp besproken tijdens haar vergadering van 19 april 2006.

II. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE MINISTER VAN JUSTITIE

Het voorliggende wetsontwerp heeft tot doel de personeelsformatie van de griffiers-hoofd van dienst van de politierechtbanken vast te stellen en deze van de griffiers-hoofd van dienst van de rechtbanken van eerste aanleg te wijzigen.

Artikel 158 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij de wet van 17 februari 1997, voorziet in de mogelijkheid om in de politierechtbanken griffiers-hoofd van dienst aan te wijzen. De personeelsformatie vastgesteld bij de wet van 16 juli 1970 werd niettemin nooit in die zin aangepast.

Men stelt echter vast dat sommige politierechtbanken momenteel meer personeelsleden tellen dan sommige rechtbanken van koophandel, arbeidsrechtbanken en zelfs rechtbanken van eerste aanleg. Zo tellen, ingevolge de recente uitbreiding van de personeelsformatie, twee rechtbanken meer dan 30 (Antwerpen en Brussel) en drie rechtbanken meer dan 20 (Gent, Luik en Charleroi) personeelsleden.

Er wordt voorgesteld om een griffier-hoofd van dienst toe te kennen per 20 eenheden. Hierdoor wordt een betrekking in de vijf voornoemde rechtbanken gecreëerd.

Wat de rechtbanken van eerste aanleg betreft, wordt het aantal griffiers-hoofd van dienst volgens de volgende verdeelsleutel vastgesteld: 1 als het rechtscollege meer dan 10 personeelsleden telt (inclusief het administratief personeel), 2 als het meer dan 30 en 3 als het meer dan 50 personeelsleden telt.

Bij de laatste herziening van de personeelsformatie van de griffiers in 1998, kon er uitsluitend rekening gehouden worden met de bestaande administratieve personeelsformatie. Het administratief deel van het

effet être réalisé que dans le courant de l'année 1999. Une dernière extension du personnel administratif est enfin intervenue le 1er mars 2005.

Le tableau joint au projet de loi démontre que le cadre actuel justifie l'octroi d'un deuxième greffier-chef de service au siège de Malines et à celui de Tongres et d'un troisième greffier-chef de service aux sièges de Louvain et de Mons. Il s'indique dès lors d'adapter les cadres en conséquence.

Le législateur de 1997 a également estimé qu'il devait pouvoir être décidé de désigner un greffier-chef de service dans les tribunaux de première instance, du travail et de commerce, comptant plus de cent membres du personnel par groupe de trente membres du personnel supplémentaires, en fonction de raisons fonctionnelles. Cette augmentation du nombre de greffiers-chefs de service n'est pas automatique. Elle dépend en effet de l'organisation du tribunal et de la nécessité de créer un service en fonction de la taille de la juridiction concernée.

Les tribunaux de première instance de Bruxelles et d'Anvers ont ainsi démontré la justification fonctionnelle, respectivement, d'un huitième et d'un quatrième greffier-chef de service.

La ministre précise qu'il s'agit chaque fois d'une transformation d'une place de greffier en place de greffier-chef de service. Le nouveau cadre ne débouchera donc pas sur la vacance d'un emploi à la base. Seul un greffier sur place se verra désigné en qualité de chef-de service pour un premier terme de trois ans.

Le projet de loi vise enfin à mettre le texte français des articles 161, alinéa 2, 164, alinéa 2, et 182, alinéa 8, du Code judiciaire, en concordance avec le texte néerlandais, qui traduit plus correctement la volonté du législateur.

III. DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme de T' Serclaes note que, selon les déclarations de la ministre, le projet de loi n'a pas pour effet d'étendre le cadre des greffes des tribunaux de police et des tribunaux de première instance, puisqu'il s'agit de la transformation d'une place de greffier en greffier-chef de service. Or, selon l'exposé des motifs : « Il est (...) proposé d'octroyer un greffier-chef de service à partir de 20 unités, ce qui entraînerait la création d'un emploi dans les cinq tribunaux précités » (doc. Chambre n° 51-2209/01, p. 4). N'est-ce pas contradictoire ?

meerjarenplan 1998-2000 werd slechts in de loop van 1999 gerealiseerd. Een laatste kaderuitbreiding van het administratief personeel werd ten slotte gerealiseerd op 1 maart 2005.

De bij dit ontwerp gevoegde tabel toont aan dat op basis van de huidige personeelsformatie, een tweede griffier-hoofd van dienst in Mechelen en in Tongeren en een derde griffier-hoofd van dienst in Leuven en in Bergen gerechtvaardigd zijn. Een aanpassing van de personeelsformaties is dan ook nodig.

De wetgever van 1997 heeft ook geoordeeld dat het mogelijk moest zijn bij de rechtbanken van eerste aanleg, de arbeidsrechtbanken en de rechtbanken van koophandel die meer dan honderd personeelsleden tellen, per groep van 30 bijkomende personeelsleden, een griffier-hoofd van dienst aan te stellen, en dit om functionele redenen. Deze verhoging van het aantal griffiers-hoofd van dienst is dus geen automatisme. Ze hangt af van de organisatie van de rechtbank en van de noodzaak om diensten op te richten in functie van de grootte van het betrokken rechtscollege.

De rechtbanken van eerste aanleg te Brussel en Antwerpen hebben aldus de functionele verantwoording aangetoond van respectievelijk een achtste en een vierde griffier-hoofd van dienst.

De minister wijst erop dat telkens een plaats van griffier omgevormd wordt tot een plaats van griffier-hoofd van dienst. De nieuwe personeelsformatie zal dus niet tot een vacante betrekking aan de basis leiden. Alleen een griffier die ter plaatse is, kan tot griffier-hoofd van dienst aangewezen worden voor een eerste periode van drie jaar.

Het wetsontwerp beoogt ten slotte de Franse tekst van de artikelen 161, tweede lid, 164, tweede lid, en 182, achtste lid, van het Gerechtelijk Wetboek in overeenstemming te brengen met de Nederlandse tekst, die de wil van de wetgever correcter weergeeft.

III. ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw de T' Serclaes merkt op dat het wetsontwerp volgens de minister niet tot doel heeft de personeelsformatie van de griffies van de politierechtbanken en rechtbanken van eerste aanleg uit te breiden, aangezien het gaat om een omvorming van een betrekking van griffier tot een betrekking van griffier-hoofd van dienst. De toelichting vermeldt echter het volgende : « Er wordt voorgesteld om een griffier-hoofd van dienst toe te kennen per 20 eenheden. Hierdoor wordt een dergelijke plaats in de 5 voornoemde rechtbanken gecreëerd » (stuk Kamer, nr. 51-2209/01, blz. 4). Is dat niet tegenstrijdig ?

La ministre répond que l'exposé des motifs vise la création d'un emploi de greffier-chef de service, sans extension de cadre. Il s'agit d'une promotion.

Mme de T' Serclaes constate par ailleurs que la désignation en qualité de chef de service est prévue pour un terme de trois ans. Que se passera-t-il à l'issue de cette période? Le mandat peut-il être renouvelé? Comment va-t-on sélectionner le greffier qui sera désigné comme chef de service?

La ministre répond que le système d'avis s'applique. Sur la base des postulations, les autorités locales, à savoir le chef de corps de la juridiction concernée ainsi que le greffier en chef, rendent un avis sur les candidatures et formulent des propositions. Les candidats sont classés. La promotion sera accordée sur la base de ces propositions et des mérites des candidats.

C'est le ministre de la Justice qui procède à la désignation, sur proposition du greffier en chef et du chef de corps. La politique actuellement suivie est de nommer les personnes qui ont des avis très favorables. En cas d'égalité d'avis très favorables, l'ancienneté jouera.

Il faut par ailleurs garder à l'esprit que le chef de service occupera une fonction quelque peu différente à l'égard des autres membres du greffe car il aura des responsabilités différentes de celles qu'il assumait en tant que greffier.

Mme de T' Serclaes demande quel sera l'effet de la promotion d'un des greffiers en greffier-chef de service sur la charge de travail des autres membres du greffe, dans la mesure où il n'y a pas d'extension de cadre et que le greffier-chef de service assume pour partie d'autres responsabilités.

La ministre répond que tous les membres du personnel du greffe sont sous l'autorité du greffier en chef. C'est lui qui organise le greffe et répartit la charge de travail. Tous les greffes ne sont pas structurés de la même manière. Il peut y avoir une répartition des tâches en fonction de la spécificité des tâches, du volume, de l'expérience, etc. La hiérarchie des greffes les plus importants se présente comme suit: un greffier en chef, les greffiers-chefs de services, les greffiers et les greffiers-adjoints. La promotion de chef de service n'est accordée que pour les greffes comptant au moins vingt membres du personnel.

Mme Talhaoui demande comment sont évaluées les qualités de manager des candidats. Ces qualités sont en effet essentielles dans le chef de personnes qui doivent gérer des équipes de vingt, voire trente personnes.

De minister antwoordt dat in de toelichting staat dat een betrekking van griffier-hoofd van dienst wordt ingevoerd, zonder uitbreiding van de personeelsformatie. Het betreft een bevordering.

Mevrouw de T' Serclaes stelt ook vast dat de aanwijzing als hoofd van dienst geldt voor een termijn van drie jaar. Wat gebeurt er na deze termijn? Kan hij hernieuwd worden? Hoe zal men de griffier die voor de betrekking van hoofd van dienst aangewezen zal worden, selecteren?

De minister antwoordt dat het systeem van adviezen van toepassing is. Op grond van sollicitaties brengt de plaatselijke overheid, met name de korpschef van het betreffende rechtscollege en de hoofdgriffier, een advies uit over de kandidaten en formuleren zij voorstellen. De kandidaten worden gerangschikt. De bevordering wordt toegekend op grond van deze voorstellen en van de verdiensten van de kandidaten.

De minister van Justitie benoemt de betrokkene op voorstel van de hoofdgriffier en de korpschef. Het huidige beleid is erop gericht de personen te benoemen die heel gunstige adviezen gekregen hebben. Als er verschillende kandidaten met zeer gunstige adviezen zijn, zal de anciënniteit de doorslag geven.

Men mag ook niet vergeten dat het hoofd van dienst een enigszins verschillende functie zal bekleden ten opzichte van de andere leden van de griffie. Hij zal een andere verantwoordelijkheid hebben dan als griffier.

Mevrouw de T' Serclaes vraagt wat het gevolg zal zijn van de bevordering van een van de griffiers tot griffier-hoofd van dienst voor de werklust van de andere leden van de griffie, aangezien er geen uitbreiding komt van de personeelsformatie en de griffier-hoofd van dienst voor een deel andere taken zal vervullen.

De minister antwoordt dat alle personeelsleden van de griffie onder het gezag staan van de griffier-hoofd van dienst. Hij organiseert de griffie en verdeelt het werk. Alle griffies zijn niet op dezelfde manier georganiseerd. De taken kunnen worden verdeeld op grond van de specificiteit van de opdrachten, de omvang ervan, de ervaring, enz. De hiërarchie van de omvangrijkste griffies ziet er als volgt uit: een hoofdgriffier, griffiers-hoofd van dienst, griffiers en adjunct-griffiers. Een bevordering tot hoofd van dienst is alleen mogelijk in griffies met minstens twintig personeelsleden.

Mevrouw Talhaoui vraagt hoe de managerkwaliteiten van de kandidaten geëvalueerd worden. Dat zijn immers essentiële kwaliteiten voor personen die leiding moeten geven aan teams van twintig, zelfs dertig personen.

La ministre reconnaît que la Belgique est en retard sur ce plan et que les greffes sont parfois encore gérés de manière archaïque. L'introduction de méthodes de travail nouvelles n'est pas encore un fait dans tous les greffes. Des efforts importants sont cependant consentis en matière de formation professionnelle.

Le gouvernement prépare par ailleurs un projet de loi visant à placer le greffier en chef sous la responsabilité du magistrat chef de corps de la juridiction afin d'assurer une gestion parfaitement harmonieuse des affaires du greffe et de celles de la juridiction.

M. Mahoux s'interroge sur le rôle du greffier-chef de service. Soit l'on considère que l'on obtient un titre supplémentaire car le greffe a atteint une certaine taille. Dans ce cas, on crée un grade qui n'implique pas de fonction spécifique. La promotion débouche sur une modification barémique, sans qu'il n'y ait de modification quant à la fonction occupée avant la promotion. Soit l'on considère qu'il y a des tâches qui sont directement liées à la fonction de chef de service et qui ne peuvent être confiées à un greffier qui n'est pas chef de service.

Mme Nyssens demande si le projet à l'examen résulte de négociations syndicales et a des effets quant au statut social, à la carrière, etc. du personnel des greffes.

La ministre répond que le projet à l'examen n'a rien à voir avec la réforme des carrières du personnel des greffes qui fait l'objet d'un projet de loi distinct (doc. Sénat, n° 3-1644).

En réponse à la question de M. Mahoux, l'intervenante rappelle que la désignation en qualité de greffier-chef de service est une promotion et débouche sur une fonction avec un contenu différent. Dans les tribunaux comptant vingt unités au moins, l'octroi d'un greffier-chef de service n'est pas automatique. Il faut qu'il y ait une justification. Dans la plupart des tribunaux où il y a un chef de service, celui-ci dirige une section (greffe civil, greffe correctionnel, greffe des rôles, etc.). Le chef de service participe également à l'évaluation du personnel qui travaille dans la section qu'il dirige. Le chef de service participe à la gestion du greffe, mais avec une responsabilité limitée.

IV. DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Les articles 1 à 6 ne suscitent aucune observation et sont successivement adoptés à l'unanimité des 9 membres présents.

De minister erkent dat België op dat vlak achterop hinkt en dat de griffies soms nog op een archaische wijze geleid worden. De nieuwe werkmethodes zijn nog niet tot in alle griffies doorgedrongen. Er worden wel grote inspanningen geleverd inzake beroepsopleiding.

De regering bereidt bovendien een wetsontwerp voor dat de hoofdgriffier onder het gezag plaatst van de magistraat-korpschef van het rechtscollege zodat de zaken van de griffie en die van het rechtscollege perfect harmonieus beheerd worden.

De heer Mahoux heeft vragen bij de rol van de griffier-hoofd van dienst. Men kan ervan uitgaan dat men een bijkomende titel toekent omdat de griffie een zekere omvang heeft bereikt. In dat geval voert men een graad in waaraan geen specifieke functie verbonden is. De bevordering leidt tot een aanpassing van de weddeschaal, zonder dat er iets wijzigt aan de functie die vóór de bevordering uitgeoefend werd. Men kan er ook vanuitgaan dat er taken bestaan die rechtstreeks verbonden zijn aan de functie van diensthoofd en die niet opgedragen kunnen worden aan een griffier die geen diensthoofd is.

Mevrouw Nyssens vraagt of het voorliggende ontwerp tot stand is gekomen na onderhandelingen met de vakbonden en of het gevolgen heeft voor het sociaal statuut, de loopbaan, enz. van het personeel van de griffies.

De minister antwoordt dat het voorliggende ontwerp niets te maken heeft met de hervorming van de loopbaan van het griffiepersoneel, die in een afzonderlijk wetsontwerp wordt geregeld (stuk Senaat, nr. 3-1644).

Als antwoord op de vraag van de heer Mahoux herinnert spreekster eraan dat de aanwijzing als griffier-hoofd van dienst een bevordering is die leidt tot een functie met een andere inhoud. Aan rechtbanken met minstens twintig personeelsleden, wordt niet automatisch een griffier-hoofd van dienst toegekend. Daar moet een reden voor zijn. In de meeste rechtbanken waar er een diensthoofd is, heeft hij de leiding over een afdeling (burgerlijke griffie, correctionele griffie, griffie van de rollen, enz.). Het diensthoofd neemt ook deel aan de evaluatie van het personeel dat in de afdeling werkt die hij leidt. Het hoofd van dienst is ook betrokken bij het beheer van de griffie, maar heeft daarin een beperkte verantwoordelijkheid.

IV. BESPREKING VAN DE ARTIKELEN EN STEMMINGEN

De artikelen 1 tot 6 geven geen aanleiding tot commentaar en worden één voor één eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

L'ensemble du projet de loi est adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

*
* *

À la même unanimité, la commission décide de faire confiance au rapporteur pour la rédaction du présent rapport.

Le rapporteur,
Philippe MAHOUX.
Le président,
Hugo VANDENBERGHE.

*
* *

**Le texte adopté par la commission
est identique au texte du projet
transmis par la Chambre
des représentants
(doc. Chambre, n° 51-2209/1)**

Het wetsontwerp in zijn geheel wordt eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

*
* *

Met dezelfde eenparigheid beslist de commissie vertrouwen te schenken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De rapporteur,
Philippe MAHOUX.
De voorzitter,
Hugo VANDENBERGHE.

*
* *

**De door de commissie aangenomen tekst
is dezelfde als de tekst van het door
de Kamer van volksvertegenwoordigers
overgezonden wetsontwerp
(stuk Kamer, nr. 51-2209/1)**